

Tom IV C. Prawo spadkowe przedsiębiorców. Komentarz

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

WSTĘP

Z przyjemnością oddajemy do Państwa rąk komentarz do prawa spadkowego przedsiębiorców. Stanowi on element nowej, istotnej serii wydawniczej Wydawnictwa C.H. Beck wydawanej od 2017 r. – Komentarzy Prawa Prywatnego. Celem tej serii jest przedstawienie Czytelnikom najobszerniejszych, najdokładniejszych i najbardziej aktualnych komentarzy do kluczowych aktów prawnych z zakresu prawa prywatnego. Mimo systemowego i kompleksowego charakteru komentarzy, prezentowana materia została uporządkowana nie w sposób akademicki, przez poddanie analizie konkretnych instytucji prawnych, lecz w znacznie praktyczniejszy w dotarciu do poszukiwanych informacji – przez omówienie wszystkich istotnych kwestii zawsze w powiązaniu z konkretnym przepisem aktu prawnego, a więc w sposób właściwy dla tradycyjnych komentarzy. Dzięki temu seria zmierza do osiągnięcia synergii płynącej z połączenia właściwej dla praktyki prawa formy (komentarz) z właściwą dla nauki prawa treścią (systemowy charakter przeprowadzanych analiz). Komentarz ten jest na bieżąco aktualizowany i dostępny w Legalisie w module Komentarze online, działającym już od 2008 r.

Prawo spadkowe przedsiębiorców ukazuje się jako t. IVC, uzupełniając wydane wcześniej tomy IVA i IVB. Wszystkie te woluminy zawierają komentarze do przepisów z zakresu prawa spadkowego, co łącznie czyni je najobszerniejszym i najbardziej kompleksowym omówieniem tej problematyki w polskiej literaturze prawniczej. O ile w t. IVA zawarto komentarze do przepisów prawa spadkowego zawartych w Kodeksie cywilnym, a przedmiotem analizy w t. IVB były przepisy prawa spadkowego pozakodeksowe oraz przepisy postępowania spadkowego, o tyle tematyką tomu IVC są przepisy prawa spadkowego przedsiębiorców. To niezwykle ważne regulacje, które znajdują się w różnych aktach prawnych, co w konsekwencji spowodowało, że w tomie tym skomentowano stosowne fragmenty tychże aktów. Prawo spadkowe przedsiębiorców ujęto przy tym szeroko, uwzględniając zarówno osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zwłaszcza w formie spółek cywilnych, jak i poddano badaniu następstwo prawne w odniesieniu do udziałów w spółkach osobowych oraz spółkach kapitałowych. Ponadto, uwzględniono wpływ otwarcia spadku na postępowanie upadłościowe i wynikającą stąd interferencję między prawem spadkowym a prawem upadłościowym (a także „styk” prawa spadkowego i prawa pracy). Centralną instytucją prawną komentowaną w t. IVC jest natomiast kwestia zarządu sukcesyjnego, jako specjalnie przewidzianego przez ustawodawcę instrumentu mającego zapewnić sprawne przejście praw do przedsiębiorstwa na następców prawnych.

Tomy IVA–IVC komentarza stanowią spójną koncepcyjnie całość z pozostałymi tomami serii zawierającymi komentarze do pozostałych przepisów Kodeksu cywilnego, a także innych aktów prawnych prawa prywatnego. Cała seria jest jednolita, jeśli chodzi o strukturę komentarzy oraz założenia formalne, jakimi kierowali się ich Autorzy.

Komentarz na bogatym rynku komentarzy wyróżnia kilka cech.

Po pierwsze, kompleksowe podejście do analizowanych zagadnień. Uznając, że omówienia problemów powstających na tle analizy poszczególnych przepisów nie można ograniczyć do prawa materialnego, bardzo często komentarze uzupełniono uwagami z zakresu prawa postępowania cywilnego, a doceniając intensyfikację globalizacji, częste zmiany prawa oraz umiędzynarodowienie stosunków handlowych, zwłaszcza w zakresie prawa zobowiązań, dodawano w miarę potrzeb uwagi z zakresu prawa kolizyjnego (w przestrzeni – prawa międzynarodowego prywatnego oraz w czasie – prawa intertemporalnego). W zakresie materii omówionej w t. IVC zwraca uwagę objęcie komentarzem wybranych elementów regulacji publicznoprawnej, istotnych z perspektywy stosowania kluczowych dla optyki komentarza

przepisów prawa prywatnego, a także poddano bardzo pogłębionej analizie wybrane przepisy prawa spółek handlowych oraz prawa upadłościowego. Analiza ta jest przy tym o tyle interesująca, że prowadzona jest z pozycji prawa spadkowego, a nie typowej dla innych komentarzy dotyczących tych przepisów perspektywy prawa spółek handlowych czy prawa upadłościowego. Dzięki temu Czytelnik-praktyk znajdzie w Komentarzu kompleksowe narzędzie pozwalające mu pomóc rozwikłać konkretne zagadnienia powstające na tle jego sprawy, a Czytelnik-akademik odnajdzie wciąż rzadko spotykaną kompleksową analizę wykraczającą poza sztywne ramy podziałów prawa na dyscypliny, co znacznie wzbogaca perspektywę spojrzenia na konkretne instytucje prawne.

Po drugie, komentarz jest wyjątkowo obszernym opracowaniem – zdecydowanie najobszerniejszym komentarzem do analizowanych przepisów spośród dostępnych na polskim rynku wydawniczym. Autorzy przedstawili całość problematyki prawnej związanej z następstwem prawnym w przypadku śmierci przedsiębiorcy, a także współnika spółki cywilnej, osobowej oraz kapitałowej. W szczególności zwrócono uwagę na powstające w związku z wykładnią komentowanych przepisów wątpliwości. Powołano w bardzo bogatym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego i innych sądów, a także wypowiedzi przedstawicieli doktryny – w szczególności poglądy innych komentatorów Kodeksu cywilnego, Kodeksu spółek handlowych i Kodeksu postępowania cywilnego. W komentarzu odniesiono się do wielu problemów dotychczas nieomawianych w piśmiennictwie. Oprócz typowej i właściwej dla komentarzy „warstwy odtwórczej”, prezentującej kompletne *acquis* judykatury i doktryny, Autorzy przy okazji komentarzy do przepisów rozważają różne hipotetyczne przypadki ich zastosowania, które albo mogą zdarzyć się w praktyce, albo też praktyka może przynieść sytuacje do nich podobne, dzięki czemu zastosowanie znajduje zawarty tam wywód prawniczy. Zamierzeniem Autorów było nie tylko wyjaśnienie znaczenia poszczególnych komentowanych przepisów KC, KSH, KPC i innych analizowanych aktów prawnych oraz istniejącej i utrwalonej praktyki ich stosowania, lecz również odkrycie potencjału interpretacyjnego kryjącego się w tych przepisach, a istotnego przy rozstrzyganiu trudnych i złożonych problemów. Zaletą komentarza jest także prezentowanie wielu problemów w perspektywie prawnoporównawczej.

Po trzecie, komentarz został opracowany przy rygorystycznym zachowaniu leżących u jego podstaw założeń strukturalnych, co pozwala nie tylko na klarowne przedstawienie treści, lecz czyni z niego bardzo użyteczny i łatwy do wykorzystania w praktyce instrument. Co do zasady, komentarze do każdego przepisu składają się z płaszczyzny orientacyjnej, płaszczyzny standardowej oraz płaszczyzny szczegółowej. Płaszczyzna orientacyjna prezentuje znaczenie przepisu i podstawowe problemy co do zakresu jego regulacji lub interpretacji – stanowi bardzo krótki, orientacyjny komentarz pozwalający na wstępną ocenę, czy dla rozstrzygnięcia konkretnego problemu ten przepis ma znaczenie. Płaszczyzna standardowa zawiera komentarz właściwy. Została ona podzielona na punkty dotyczące poszczególnych problemów, dzięki czemu „blok tekstu” nigdy nie jest zbyt długi, a raczej krótki i przejrzysty. Dzięki dodanemu do komentarzy do poszczególnych przepisów spisowi treści łatwo i szybko można dotrzeć do ważnych dla rozstrzygnięcia poszczególnych problemów fragmentów komentarza. Wreszcie płaszczyzna szczegółowa zawiera informacje dodatkowe, często powołanie głosów doktryny, poglądów mniejszościowych, większej liczby orzeczeń Sądu Najwyższego, czy też istotne dla komentowanych przepisów wątki historycznoprawne oraz prawnoporównawcze.

Połączenie wskazanych cech komentarza, w nadziei Autorów, pozwala na osiągnięcie podwójnego skutku, oczekiwanego od każdego komentarza. Z jednej strony, obszerne opracowania starają się ogarnąć całość trudnej materii, aby jak najrzadziej pozostawiać Czytelnika bez odpowiedzi na jego pytanie lub chociaż bez żadnej wskazówki co do kierunku, w jakim

problem ma być rozwiązany (stąd komentarze do poszczególnych przepisów bywają obszerne). Z drugiej strony, struktura komentarza, uporządkowanie materii, instrumenty ułatwiające pracę z nim jak spisy treści i pogrubienia słów (zwrotów, zdań) kluczowych pozwalają na łatwe korzystanie z niego i szybkie odnajdywanie interesujących fragmentów.

Komentarz jest dziełem kilku Autorów. Łączą oni pracę naukową, pracując w różnych ośrodkach akademickich z praktyką. Unikalne połączenie gruntownej wiedzy teoretycznej z dostrzeganiem potrzeb praktyki i praktycznych aspektów stosowania prawa, z różnych zresztą perspektyw, wpłynęło na jakość przygotowanych przez nich komentarzy, które starają się odpowiadać zarówno na oczekiwania akademików, jak i praktyków.

Choć komentarz jest dziełem zbiorowym, to nie jest dziełem wspólnym. Oznacza to, że każdy Autor przedstawia wyłącznie własne stanowisko co do prezentowanych treści.

Wielką przyjemnością i przygodą intelektualną była dla mnie możliwość współpracy z Autorami przy przygotowaniu tego komentarza. W tym miejscu chciałbym wszystkim podziękować za wymianę myśli, dyskusje i spory, dzięki którym opracowanie wiele zyskało.

Specjalne podziękowania należą się Wydawnictwu C.H. Beck za inspirację do podjęcia prac nad komentarzem oraz zgodę i wsparcie w realizacji pomysłu jego przekształcenia w nową i unikatową na polskim rynku serię wydawniczą, wytrwałą i wszechstronną pomoc w trakcie pracy i trud włożony przez Redaktorów Wydawnictwa zaangażowanych w przygotowanie tego dzieła oraz niezawodne koordynowanie wszystkich prac przez niezastąpioną Panią Redaktor *Joannę Ziemięcką*.

Oddając Czytelnikom niniejszy komentarz, Autorzy mają nadzieję, że okaże się on dla nich użyteczny tak dla potrzeb dociekań naukowych, jak i stosowania prawa w praktyce, rozstrzygania zwłaszcza trudnych i złożonych problemów jurydycznych.

Komentarz uwzględnia stan prawny na dzień 15.7.2022 r. oraz stan literatury i judykatury na kwiecień 2022 r.

Konrad Osajda

[Przejdź do księgarni →](#)